

Clare Mackintosh

Een onmogelijke
keuze

De Fontein

Proloog

Leila kijkt de rechtszaal rond. De enige beweging komt van het handjevol journalisten dat is toegelaten. Hun pennen maken snelle notities in steno om elk woord van de rechter vast te leggen. De rest van de zaal kijkt doodstil toe, in afwachting. Leila heeft het vreemde gevoel dat de tijd bevroren is, dat ze allemaal pas over een jaar weer zouden kunnen ontwaken, nog altijd in deze rechtszaal, wachtend op de uitspraak die zo veel levens zal veranderen.

Leila slikt. Als dit al zo moeilijk is voor haar, hoe onmogelijk moet het dan zijn voor Pip en Max om de rechter aan te horen, in het besef dat binnen enkele seconden over het lot van hun zoon zal worden beslist?

Voor de pauze zaten Max en Pip Adams ver van elkaar op de hoeken van de lange bank achter hun advocaten. Ze zitten nog steeds op die bank, maar de afstand is nu zo klein dat ze elkaar kunnen aanraken.

Als Leila nog eens kijkt, en de uitspraak van de rechter nadert, ziet ze een beweging. Ze weet niet wie het eerst was, Max of Pip, en misschien zijn ze zichzelf er niet eens van bewust, maar Leila ziet dat twee handen langzaam het niemandsland oversteken en elkaar vinden.

Dylans ouders houden elkaars hand vast.

De rechter spreekt.

En een rechtszaal houdt zijn adem in.

Ervoor

Pip

Dylan was zes uur oud toen ik een plekje achter zijn linkeroor ontdekte, zo groot als een duimafdruk. Ik lag op mijn zij naar hem te kijken, met mijn vrije arm beschermend om zijn lijfje gebogen. Ik zag hoe zijn volmaakte lipjes trillend ademhaalden en mijn blik volgde de ronding van zijn wangetjes, rond zijn gewelfde oortjes, nog te nieuw om al hun definitieve vorm te hebben gevonden. En toen zag ik die duimafdruk, met de kleur van thee met melk, en ik glimlachte omdat het zo nieuw was en tegelijk zo vertrouwd.

‘Hij heeft jouw moedervlek!’

Ik liet het aan Max zien, die zei: ‘Dan is hij dus toch van mij.’ En uit vermoeidheid en euforie moesten we zo vreselijk lachen dat de verpleegster haar hoofd om het gordijn stak en vroeg wat er zo leuk was. En toen Max moest vertrekken en het licht werd gedimd, legde ik mijn vingertop tegen die lichtbruine moedervlek die de schakel vormde tussen de twee mensen van wie ik meer hield dan van wie of wat ook ter wereld, en ik dacht dat het leven niet nog mooier zou kunnen worden.

Er klinkt een zacht gejammer van ergens op de afdeling, gevolgd door wat gemompel van een ouder die nog net zo laat wakker is als ik. Ik hoor het gepiep van rubberzolen op de gang en het geborrel van de waterkoeler als iemand een bekertje tapt, voordat de schoenen teruglopen naar de zaal.

Zachtjes leg ik een hand op Dylans voorhoofd en streel zijn haar, dat weer teruggroeit in blonde plukken, net als toen hij een baby was. Ik vraag me af of het weer bruin zal worden en gaan krullen, net als toen hij twee werd. Met een vinger strijk ik over zijn neus, voorzichtig om niet het dunne slangetje los te trekken dat door zijn ene neusgat naar zijn maag loopt.

De endotracheale tube is wijder dan de voedingssonde. Die steekt tussen Dylans lippen, op zijn plaats gehouden door twee brede stroken kleefband, een over zijn kin, de andere boven zijn lippen. Met Kerstmis hadden we de plaksnorren meegebracht die uit onze Christmas-crackers waren gevallen. De meest buitenissige, met de grootste krullen, was voor Dylan. En een paar dagen lang, totdat het kleefband groezelig werd en vervangen moest worden, moest iedereen weer lachen om onze jongen van bijna drie.

‘Mag ik hem wel aanraken?’

Ik kijk naar de andere kant van de kamer, waar de nieuwe jongen ligt. Zijn moeder buigt zich bezorgd en aarzelend over hem heen.

‘Natuurlijk.’ De dienstdoende verpleegster, Cheryl, glimlacht bevoegd. ‘Hou zijn hand maar vast. Geef hem een knuffel. Praat tegen hem.’ Er zijn hier altijd minstens twee verpleegkundigen, die voortdurend wisselen, maar Cheryl is mijn favoriet. Er gaat zo’n rust van haar uit dat ik ervan overtuigd ben dat haar patiënten alleen al opknappen door haar aanwezigheid. Er liggen drie kinderen in deze kamer: Darcy Bradford, van acht maanden, mijn eigen Dylan en de nieuwe jongen.

Op een kaart aan het voeteneinde van zijn bed is met viltstift de naam *Liam Slater* geschreven. Als de kinderen nog goed aanspreekbaar zijn wanneer ze op de intensive care terechtkomen, mogen ze een dierensticker kiezen. Dat doen ze ook bij Dylans crèche, voor boven de kapstokhaakjes. Ik heb een kat voor hem gekozen. Dylan is dol op poezen. Hij aait ze heel voorzichtig en zet dan grote ogen op, alsof het de eerste keer is dat hij zoiets zachts voelt. Een keer heeft een grote rode kater hem gekrabbd en vormde Dylans mond een volmaakte ‘O!’ van schrik en ontsteltenis, voordat zijn gezicht betrok en de tranen kwa-

men. Ik was heel bedroefd dat hij nu de rest van zijn leven op zijn hoede zou blijven voor iets waaraan hij zo veel vreugde had beleefd.

‘Ik weet niet wat ik moet zeggen,’ fluistert Liams moeder. Ze hijgt een beetje. Haar zoon is groter dan Dylan – hij moet al op school zitten – en heeft een stompe neus en sproetjes. Zijn haar is van boven lang gelaten, met twee dunne, weggeschoren strepen opzij, boven zijn oren.

‘Cool, zoals zijn haar zit,’ zeg ik.

‘Blijkbaar vinden alle andere ouders dat oké.’ Ze rolt met haar ogen in een povere imitatie van een gefrustreerde moeder. Ik speel mee en grijns begripvol.

‘O hemel, dat staat mij allemaal nog te wachten,’ zeg ik lachend. ‘Ik ben Pip, en dit is Dylan.’

‘Nikki. En Liam.’ Haar stem trilt weer even bij zijn naam. ‘Ik wou dat Connor hier was.’

‘Je man? Kom hij morgen terug?’

‘Hij neemt de trein. Op maandagochtend worden ze opgehaald, zie je, en op vrijdag weer teruggebracht. Doordeweeks blijven ze op het werk.’

‘Bouwvakker?’

‘Stukadoer. Een groot project op Gatwick, de luchthaven.’ Ze staart lijkbleek naar Liam. Ik ken dat gevoel, die angst, nog honderd keer eerder door de stilte hier. Op de kankerafdeling hangt een heel andere sfeer. Overal kinderen in de gangen, in de speelkamer, je struikelt over het speelgoed. De oudsten zijn bezig met rekenen, onder leiding van het docententeam. Fysiotherapeuten proberen onwillige armen en benen in beweging te krijgen. Je maakt je nog steeds zorgen, natuurlijk doe je dat – jezus, wat ben je bang – maar het is... anders. Dat is alles. Rumoeriger, vrolijker, hoopvoller.

‘Alweer terug?’ vroegen de verpleegkundigen toen ze ons zagen. Zachte ogen die mij aankeken, een heel ander gesprek dat zich afspeelde achter het luchtige gekeutel. *Wat erg dat je dit overkomt. Jullie doen het zo goed. Het komt wel in orde.* ‘Je hebt het hier blijkbaar naar je zin, Dylan!’

En het rare was dat het hem inderdaad beviel. Zijn ogen lichtten op

als hij de vertrouwde gezichten zag, en als zijn benen het wilden, rende hij de gang door naar de speelkamer en de grote kist met Duplo. Als je hem dan zag, van een afstandje, bezig met zijn toren, zou je nooit op de gedachte komen dat hij een hersentumor had.

Van dichtbij zag je dat wel – dat kromme litteken als een kleeerhanger, over de linkerkant van zijn hoofd, waar de chirurgen hem hadden opengesneden en een stuk bot hadden verwijderd om bij de tumor te kunnen komen. Van dichtbij zag je de holttes rond zijn ogen en de was-bleke tint van zijn huid, door het gebrek aan rode bloedcellen. Van dichtbij, als je ons toevallig passeerde op straat, deinsde je onwillekeurig terug.

Op de kinderafdeling deinsde niemand ooit terug. Daar was Dylan een van de tientallen kinderen die de verwondingen droegen van een oorlog die nog niet gewonnen was. Misschien beviel het hem daarom wel: hij was er op zijn plek.

Ik had hetzelfde gevoel. Ik hield van mijn onderschuifbed, naast dat van Dylan, waar ik beter sliep dan thuis, omdat ik hier alleen maar op een knop hoefde te drukken en hulp kreeg van iemand die onmiddellijk kwam aanrennen en niet in paniek raakte als Dylan zijn Hickman-katheter eruit trok, iemand die me geruststelde dat de zweertjes in zijn mond na verloop van tijd wel zouden genezen, iemand die lief tegen me lachte en zei dat die blauwe plekken heel normaal waren na de chemo.

Niemand raakte in paniek toen ik de laatste keer op die knop drukte, maar geglimlacht werd er niet.

‘Pneumonitis,’ zei de dokter. Ze had ook de leiding gehad bij de eerste chemo, toen Max en ik tegen onze tranen vochten en elkaar zeiden dat we dapper moesten zijn voor Dylan. Daarna had ze iedere volgende cyclus begeleid – een constante factor in de vier maanden die we nu al het ziekenhuis in en uit liepen. ‘Chemotherapie kan longontsteking veroorzaken; daarom heeft hij moeite met ademen.’

‘Maar de laatste cyclus was al in september.’ Inmiddels was het eind oktober. De restanten van de tumor na de operatie werden niet groter, de chemo was achter de rug en het zou nu beter moeten gaan met Dylan, niet slechter.

‘De symptomen doen zich soms pas maanden later voor. Zuurstof graag!’ Dat laatste tegen de verpleegkundige, die al een maskertje gereedmaakte.

Twee dagen later werd Dylan overgebracht naar de pediatrie intensive care en aan de beademing gelegd.

De sfeer op de intensive care is heel anders. Zo stil. Echt. Je raakt er wel aan gewend, zoals je aan alles went, maar het valt niet mee.

Nikki kijkt op. Ik volg haar blik, die op Dylan blijft rusten, en heel even zie ik mijn zoon door haar ogen: zijn bleke, klamme huid, de canules in beide armen en de draden die over zijn blote borst lopen. Ik zie zijn dunne, plukkerige haar, zijn ogen, onrustig onder de oogleden, als nachtvindertjes, gevangen tussen je handen. Nikki staart. Ik weet wat ze denkt, hoewel ze dat nooit zou toegeven tegen wie dan ook. Niemand van ons.

Laat die jongen alsjeblieft zieker zijn dan de mijne. Dat is wat ze denkt.

Als ze ziet dat ik haar gadesla, krijgt ze een kleur en slaat ze haar ogen neer. ‘Wat ben je aan het breien?’ vraagt ze. Een stel naalden steekt uit een bol zonnige gele wol in de tas aan mijn voeten.

‘Een dekentje. Voor Dylans kamer.’ Ik houd het vierkant omhoog dat al klaar is. ‘Anders zou het een sjaal geworden zijn. Ik kan alleen rechthoekig breien.’ Ik heb minstens dertig van die vierkantjes in mijn tas, in verschillende tinten geel, wachtend om aan elkaar te worden gestikt als ik genoeg heb voor een bed. Je hebt heel wat uren te vullen als ouder van een patiëntje hier. Eerst nam ik nog boeken mee van thuis, maar na een tijdje merkte ik dat ik wel tien keer dezelfde bladzijde las, steeds zonder enig idee waar het over ging.

‘In welke klas zit Liam?’ Ik vraag nooit waarvoor kinderen in het ziekenhuis liggen. Je hoort weleens wat, en dikwijls vertellen de ouders het ook zelf, maar ik zou het nooit vragen. Ik begin wel over school of van welke club ze supporter zijn. Ik wil weten wie ze waren voordat ze ziek werden.

‘Groep 3. Hij is de jongste van zijn klas.’ Nikki’s onderlip trilt. Er zit een blauwe schooltrui in een draagtas aan haar voeten gepropt. Liam

draagt nog de ziekenhuispyjama die ze hem hebben aangetrokken toen hij werd binnengebracht.

‘Je kunt zelf een pyjama voor hem meebrengen. Ze vinden het goed als je met eigen kleren komt, zolang je er maar een merkje in naait, want ze raken nog weleens zoek.’

Cheryl grijnst een beetje.

‘Je hebt al genoeg aan je hoofd zonder op zoek te moeten naar een verdwenen T-shirt, niet?’ zeg ik wat harder, om ook Aaron en Yin, de andere twee verpleegkundigen, bij het gesprek te betrekken.

‘Wij hebben het meestal te druk, ja.’ Yin glimlacht naar Nikki. ‘Maar Pip heeft gelijk. Neem maar kleren mee van thuis, en misschien een stuk speelgoed waar hij dol op is? Graag iets wat je kunt uitwassen, vanwege de kans op infecties, maar als hij zijn eigen teddybeer heeft, is dat natuurlijk ook goed.’

‘Ik zal Boo meebrengen.’ Nikki draait zich om naar Liam. ‘Dat zou je toch fijn vinden?’ Haar stem klinkt hoog en onnatuurlijk. Er is oefening voor nodig om tegen een verdoofd kind te praten. Ze zijn niet in slaap, zoals wanneer je nog even de kinderkamer binnen sluipt op weg naar bed, om je kinderen in het oor te fluisteren dat je van ze houdt. Als je even blijft staan en neerkijkt op het piekerige haar dat onder het dekbed uit steekt en heel zacht een paar lieve woordjes zegt. Er volgt geen lichte zucht, zoals wanneer ze je stem horen in hun slaap, geen echo als ze nog halfwakker een antwoord mompelen.

Opeens klinkt er een alarm en begint er een lichtje te knipperen naast Darcy’s bedje. Yin loopt de kamer door, bevestigt de oximeter weer aan het voetje van de baby, en het alarm zwijgt. Darcy’s zuurstofniveau is weer in orde. Ik werp een blik naar Nikki en zie de paniek in haar ogen. ‘Darcy woelt nogal,’ leg ik uit. Het duurt een tijdje voordat je niet meer schrikt van elke zoemer, iedere waarschuwing. ‘Haar ouders komen hier normaal elke avond, maar het is vandaag hun trouwdag en ze zijn naar een musical.’

‘O! Welke?’ Yin heeft de *West Side Story* al elf keer gezien. Aan het lint om haar hals zijn buttons gespeld van *The Phantom*, *Les Misérables*, *Matilda*...

‘*Wicked*, geloof ik.’

‘O, wat leuk! Die heb ik gezien met Imogen Sinclair als Glinda. Wat zullen ze genieten.’

Darcy is acht maanden oud en heeft meningitis. Nee, hād meningitis. Dat is ook een reden waarom haar ouders een zeldzame avond vrij hebben genomen van de intensive care. Ze hebben eindelijk het ergste achter de rug.

‘Mijn man is er ook niet,’ zeg ik tegen Nikki. ‘Hij moet veel reizen voor zijn werk.’ Ik draai me naar Dylan toe. ‘Papa moet zelfs jouw grote dag missen, hè?’

‘Zijn verjaardag?’

‘Beter dan een verjaardag.’ Ik klop het af op de houten leuning van mijn stoel, een instinctief gebaar dat ik misschien wel honderd keer per dag herhaal. Ik denk aan alle ouders die ooit op deze stoel hebben gezeten en stiekem aan dat bijgeloof meededen. ‘Morgen komt Dylan van de beademing.’ Ik kijk naar Cheryl. ‘We hebben het al een paar keer geprobeerd, toch, maar die kleine aap... Laten we maar voor hem duimen.’

‘Zo is het,’ beaamt Cheryl.

‘Is dat een grote stap vooruit?’ vraagt Nikki.

Ik grijns. ‘De allergrootste.’ Dan sta ik op. ‘Goed, schat, ik ga weer eens naar huis.’ In het begin is het vreemd om zo tegen hem te praten waar andere families bij zijn. Je voelt je een beetje opgelaten, net als wanneer je zit te telefoneren in een kantoortuin of voor het eerst naar de sportschool gaat en denkt dat iedereen op je let. Dat doen ze natuurlijk niet, omdat ze het druk genoeg hebben met hun eigen telefoontjes, hun eigen oefeningen, hun eigen zieke kind. Dus begin je toch te praten, en drie maanden later ben je net als ik en kun je niet meer stoppen.

‘Oma komt dit weekend bij je op bezoek. Leuk, toch? Ze heeft je vreselijk gemist, maar ze bleef liever uit de buurt omdat ze snipverkouden was. Arme oma.’

Het is nu een vaste gewoonte, dat gebabbel. Ik betrap mezelf erop dat ik ook in de auto, in de winkel of thuis in mezelf begin te praten; ik vervang er waarschijnlijk opmerkingen mee als *Zie je die trekker?* of *Je moet naar bed* of *Kijk met je ogen, Dylan, niet met je handen*. Ze zeggen

dat het goed is om tegen de kinderen te praten, dat ze het geruststellend vinden om de stem van mama of papa te horen. Volgens mij is het vooral geruststellend voor óns. Het herinnert ons aan wie we waren voordat we ouders van de kinderafdeling werden.

Ik klap de zijkant van Dylans bed omlaag zodat ik me over hem heen kan buigen, met mijn armen steunend aan weerszijden van hem en onze neuzen heel even tegen elkaar. ‘Eskimo-kusje,’ zeg ik zacht. Hij vergat nooit dat laatste ritueel voor het slapengaan, hoeveel ik hem al had geknuffeld of lipscheetjes op zijn buik had gedrukt.

‘Keemo!’ riep hij dan, en ik boog me nog eens over hem heen, zodat hij zijn neus langs de mijne kon wrijven, met zijn vingers in mijn haar.

‘Ik hou van je, kleine schat,’ zeg ik nu tegen hem. Ik sluit mijn ogen en stel me zijn warme adem voor op mijn gezicht, zoet van de avondmelk. Morgen, denk ik. Morgen halen ze het slangetje weg en deze keer gaat het niet meer terug. Ik druk een kus op zijn voorhoofd en klap de rand van het bed weer omhoog tot hij veilig dichtklikt en ik zeker weet dat Dylan er niet uit kan vallen. ‘Dag, Cheryl, Aaron, Yin! Zie ik jullie morgen?’

‘Ik heb drie dagen vrij,’ zegt Yin, met haar handen omhoog in een gebaar van halleluja.

‘O ja, dat is waar. Je ging toch naar je zus? Veel plezier.’ Ik kijk naar Nikki Slater, die haar stoel wat dichterbij haar zoon toe heeft geschoven, zodat ze haar hoofd naast het zijne kan leggen. ‘Probeer wat te slapen, als het lukt,’ zeg ik zacht. ‘Het is een lange weg die we allemaal moeten gaan.’

Ik neem afscheid van de meiden op de verpleegsterspost en van Paul, de verpleeghulp die Dylan van de kankerafdeling naar de intensive care heeft gebracht en altijd naar hem informeert. Dan haal ik mijn jas, zoek mijn sleuteltjes en loop naar het parkeerterrein, waar ik nog eens tien pond in de ticketautomaat stop.

Als je iemand op de intensive care hebt liggen, kun je ook een seizoenkaart kopen. Ik zeg het altijd tegen nieuwe ouders, want het bedrag kan behoorlijk oplopen. Zeker als je met twee auto’s komt, zoals Max en ik vaak. Vierentwintig uur parkeren kost tien pond, maar je

kunt ook een weekkaart krijgen voor twintig pond of een hele maand voor veertig. In november heb ik een maandkaart gekocht, en in december nog eens, maar toen het januari werd en ik met mijn portemonnee in de hand bij het kantoor stond, kon ik het niet over mijn lippen krijgen om weer een ticket voor een maand te vragen. Dat voelde alsof ik het... opgaf. We hoefden hier toch niet nog eens vier weken te komen? Het ging al zo veel beter met Dylan.

Het asfalt glinstert door de vorst. Ik schraap het ijs van de voorruit met het cd-doosje van een album van Aretha Franklin en zet de blazer op volle kracht om de ruit te ontdooien. Tegen de tijd dat ik er doorheen kan kijken, is het zo warm in de auto dat ik een raampje moet openen om niet in slaap te vallen.

De rit naar huis duurt ruim een uur. Het ziekenhuis heeft wel accommodatie voor ouders – drie zitslaapkamers met een keukentje dat nog net zo nieuw is als op de dag dat het werd geïnstalleerd, want wie denkt nu aan koken als je kind op de intensive care ligt? Wij hebben daar een groot deel van november gelogeed, totdat Max weer moest werken en Dylan nog wel kritiek maar ook stabiel was. Bovendien vonden we het tijd worden om het appartement vrij te maken voor iemand die het harder nodig had. Ik vind die autorit niet zo erg. Ik luister naar een van mijn programma's en voordat ik het weet draai ik de oprit alweer op.

Waar ik naar luister is *Bringing Up B.*, een podcast van een moeder die zo te horen van mijn eigen leeftijd is. Ik weet niet hoe B. voluit heet, alleen dat ze twee zusjes heeft, dat ze van pianomuziek en van fluwelen kussens houdt en dat ze ernstig gehandicapt is.

Wij weten nu al een paar weken dat Dylan hersenschade heeft opgelopen, niet alleen door de tumor, maar ook door de operatie die nodig was om het gezwel zo veel mogelijk te verwijderen. Als ik daaraan denk, krijg ik het benauwd en begin ik te hijgen alsof ik degene ben die aan de beademing moet. De podcast, *Bringing Up B.*, helpt me de dingen in perspectief te zien.

B. kan niet lopen. Het grootste deel van de tijd ligt ze plat op haar rug en kijkt naar de mobile die haar zussen hebben gemaakt, een snoer van

aan elkaar geregen cd's die regenbogen van licht over het plafond werpen. De cd's hebben ze gekregen van vrienden en B.'s moeder heeft voor het lint en de knopen gezorgd. Ze kletsten vrolijk met B. terwijl ze opgewekt discussieerden over hoe ze de mobile in elkaar moesten zetten. De moeder had een lach in haar stem toen ze het verhaal vertelde aan de duizenden luisteraars die ze nooit zal ontmoeten. Ik vraag me af hoeveel van hen in dezelfde situatie verkeren als ik, hoeveel van hen hiernaar luisteren met tranen in hun ogen maar een vlam in hun hart? *Ik kan ook die moeder zijn.*

Het huis is donker en van liefde verstoken, het lampje van het ant woordapparaat knippert. Een keurige stapel post op het tafeltje in de hal vertelt me dat mijn moeder is langsgekomen, en inderdaad vind ik in de koelkast een tupperwaredoos met het opschrift *lasagne* en een briefje bij de ketel: *Liefs, mam en pap, xx*. Opeens springen de tranen in mijn ogen. Mijn ouders wonen in Kidderminster, waar ik zelf ook ben opgegroeid. Dat is meer dan een uur rijden – via Birmingham – naar het huis dat Max en ik hebben gekocht, even buiten Leamington. Ze gaan minstens twee keer per week bij Dylan op bezoek, maar mam heeft de ene verkoudheid na de andere, dus hebben ze allebei besloten om maar even uit de buurt te blijven van de intensive care. Toch stappen ze allebei, of een van hen, om de paar dagen in de auto voor een rit van twee uur heen en terug naar Leamington om te zien of hun dochter en hun dierbare schoonzoon wel de tijd nemen om fatsoenlijk te eten.

Mijn ouders waren bijna net zo snel voor Max gevallen als ik. Mam was gecharmeerd van zijn accent en papa had waardering voor de ernstige manier waarop hij beloofde om goed voor hun enige dochter te zullen zorgen. En omdat Max' hele familie in Amerika woont, stelde mijn moeder zich tot taak zich om ons allebei te bekommeren.

Het is te laat om nog te eten, dus berg ik de lasagne in de vriezer, bij de andere dozen, en zet nog een kop thee voor het naar bed gaan. In de hal blijf ik staan en ik kijk om me heen in het schemerlicht vanaf de overloop. Het leek veel te duur om een huis met vier slaapkamers te kopen als we er maar twee nodig hadden, maar Max vond dat je rekening moest houden met de toekomst.

‘Misschien krijgen we wel een heel voetbalteam aan kinderen.’

‘Eentje lijkt me voorlopig wel voldoende,’ had ik lachend geantwoord, toen ik nog moeite had om Dylan als iets anders te zien dan die enorme buik waardoor ik al weken mijn eigen voeten niet meer had gezien.

Eentje lijkt me wel voldoende. Mijn adem stukt.

Ik open de deur van de eetkamer en leun tegen de deurpost. Dit moet Dylans nieuwe kamer worden. De kleine blauw-witte kinderkamer boven werd al een beetje te kinderachtig voor een peuter van twee die meer geïnteresseerd was in voetbal dan in Peter Rabbit. Tenminste, daar waren we het een jaar geleden nog over eens toen we opnieuw wilden behangen. *Een jaar geleden...* Dat voelt nu als een heel andere wereld. Ik knijp mijn ogen dicht tegen al die twijfels die met een beschuldigende vinger naar me wijzen. *Wat als ik het eerder had gezien? Wat als ik mijn instincten had vertrouwd? Wat als ik niet naar Max had geluisterd?*

Ik open mijn ogen en zoek mijn toevlucht in praktische zaken. Dylan is nu bijna drie, en nog makkelijk te tillen. Maar over een paar jaar zal hij te zwaar zijn om hem de trap op te dragen naar bed. In de eetkamer is ruimte voor een rolstoel, een aangepast bed en een lift als die nodig mocht zijn. Boven zijn bed stel ik me een mobile van glinsterende cd’s voor, die dansende regenbogen over het plafond werpen. Ik doe de deur weer dicht en neem de thee mee naar bed.

Daar stuur ik Max een berichtje.

Goede dag vandaag – zuurstof stabiel en geen tekenen van een infectie. Onze jongen is een vechter! Duimen voor morgen. xx

Ik ben te moe om het tijdsverschil uit te rekenen en of Max al uit Chicago is vertrokken naar New York – het laatste deel van deze reis voordat hij weer naar huis komt. Er is een tijd in mijn leven geweest dat ik je de tijd had kunnen vertellen in elke stad ter wereld: New York, Tokio, Helsinki, Sydney. Ik had je zelfs een goed hotel of restaurant kunnen aanraden, en ik kende de wisselkoersen uit mijn hoofd. Het cabinepersoneel van de businessclass is er niet alleen om drankjes in te schenken en een veiligheidspraatje te houden. Wij zijn personal assistants, koks,

toeristische gidsen en receptionisten van een vijfsterrenhotel. En als het werk gedaan was, begonnen de feestjes. Dansen, drinken, zingen...

Steeds als ik die goeie ouwe tijd weer mis, probeer ik te bedenken waarom ik ben weggegaan. Toen Dylan kwam, had ik gewoon geen tijd meer voor die lange reizen. En Max was ook veel weg voor zijn werk. Daarom verruilde ik mijn stijlvolle blauwe uniform voor lelijk polyester en de luxe overnachtingen voor budgetreizen naar Benidorm. Parttime in plaats van fulltime. Minder leuk, maar dat deed er niet toe. Het was de juiste oplossing voor Dylan. Voor ons gezin. En toen Dylan ziek werd, stopte ik helemaal. Alles stopte.

De intensive care is nu mijn werk. Ik kom al om zeven uur, voordat de winterzon nog is opgekomen boven het parkeerterrein, en ik vertrek pas in het donker, lang nadat de nachtploeg is aangetreden. Halverwege de ochtend maak ik een wandeling over het ziekenhuisterrein, 's middags ook nog eens, en ik eet mijn boterhammen in de ouderkamer. De rest van de tijd zit ik bij Dylan. Dag in, dag uit, week na week.

Boven gekomen zet ik de televisie aan. Het huis is akelig stil zonder Max. Het gebliep van de monitors op de intensive care gonst nog na in mijn oren. Ik vind een zwart-witfilm, zet het geluid zo zachtjes mogelijk en trek mijn kussen tegen me aan alsof het Max is.

Drie keer hebben ze nu geprobeerd om Dylan van de beademing te halen. Drie keer ging het fout en moest hij weer terug. Morgen doen ze een nieuwe poging. Als het goed gaat en hij in staat is om zelfstandig te ademen... is hij weer een stapje dichterbij het moment waarop hij eindelijk naar huis mag.